

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นกลไกพื้นฐานในการพัฒนาคนและเป็นกระบวนการที่สังคมหวังพึ่งพาให้เป็นเครื่องมือในการเตรียมคนและสังคมให้พร้อมที่จะรับการเปลี่ยนแปลงเพื่อการพัฒนาประเทศอย่างมีประสิทธิภาพ ในขณะที่อีกหลายประเทศได้เล็งเห็นถึงความสำคัญพร้อมกับทุ่มเททรัพยากรเพื่อปรับปรุงการศึกษาให้เข้ากับสถานะและสภาพชีวิตสมัยใหม่แต่ปรากฏว่า การศึกษาในฐานะคลังปัญญาของสังคมไทยกับถูกมองข้าม (บุญคำ รักษาศรี. 2546 : 18) ด้วยเหตุนี้จึงเน้นความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้บริหารการศึกษาทุกระดับตั้งแต่ระดับสูงไปจนถึงระดับปฏิบัติในโรงเรียนจึงต้องมีวิสัยทัศน์ มองเห็นความสำคัญของการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและพร้อมที่จะเป็นผู้นำในการเปลี่ยนแปลง ปรับเปลี่ยนกระบวนการทำงานของการบริหารจัดการส่งเสริมให้บุคคลมีความรู้ความเข้าใจและมีทักษะการจัดการ กระบวนการเรียนรู้เพื่อการศึกษาพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ผู้บริหารมีอาชีพนั้นจะต้องทำให้โรงเรียนสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้ดีมีคุณภาพเป็นที่น่าพอใจแก่ผู้ปกครอง ผู้บริหารโรงเรียนทุกแห่งจำเป็นต้องเปิดโอกาสให้หลายฝ่ายมีส่วนร่วม กำกับ ดูแล สนับสนุน พร้อมกับให้มีบทบาทในการกำหนดทิศทางการจัดการศึกษา

ในยุคโลกาภิวัตน์ การบริหารกิจการใด ๆ ที่เกี่ยวกับสาธารณะ มีความจำเป็นต้องอาศัยผู้บริหารมืออาชีพ จึงจะทำให้ธุรกิจต่าง ๆ เหล่านี้ดำเนินการไปด้วยดี และบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ ทั้งนี้เพราะการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ สังคมและความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี เป็นไปอย่างรวดเร็วอย่างไร้พรมแดนและกระทบกระเทือนไปทุกประเทศทั่วโลก แนวทางพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 53 ได้กำหนดให้ผู้บริหารระดับเขตพื้นที่การศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษาจะปฏิบัติหน้าที่ได้ต้องได้รับอนุญาตประกอบวิชาชีพการบริหารการศึกษา ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่องค์กรวิชาชีพครู ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้บริหารการศึกษากำหนด ซึ่งจะต้องเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพขั้นสูง นั่นคือ จะต้องเป็นผู้บริหารมืออาชีพ (ธีระ รุญเจริญ. 2545 : 13)

ดังนั้น ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School based management : SBM.) การประกันคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา การบริหารโดยองค์กรบุคคล การประเมินภายในและการประเมินภายนอก การที่จะดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ประสิทธิผล ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องเป็นมืออาชีพและเป็นผู้นำทางวิชาการ ซึ่งจำเป็นต้องมีสมรรถภาพทั้งความรู้ ทักษะและมีคุณธรรมจริยธรรม ตลอดทั้งจรรยาบรรณวิชาชีพ จึงจะนำไปสู่ความสำเร็จอย่างแท้จริง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2545 : 8)

การจัดการศึกษาให้มีคุณภาพนั้น ปัจจัยสำคัญต้องมีการพัฒนาคุณภาพงานวิชาการของสถานศึกษาเป็นหลักไม่ว่าสถานศึกษาจะเป็นประเภทใด มาตรฐานและคุณภาพของสถานศึกษาจะพิจารณาได้จากผลงานด้านวิชาการ เนื่องจากงานวิชาการเกี่ยวข้องกับหลักสูตร การจัดโปรแกรมการศึกษาและการจัดการเรียนการสอน ซึ่งเป็นหัวใจของสถานศึกษาและเกี่ยวข้องกับผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรทุกระดับของสถานศึกษา ซึ่งอาจจะเกี่ยวข้องโดยตรงหรือทางอ้อมก็อยู่ที่ลักษณะของงานนั้นและจากการศึกษาของ สมิทท์และคณะ (Smith and others. 1961 : unpagged) ได้จัดลำดับความสำคัญของงานวิชาการไว้เป็นลำดับแรกจากงานด้านอื่น ๆ ของผู้บริหารสถานศึกษาไว้ 7 ด้าน โดยให้น้ำหนักความสำคัญของงานวิชาการถึงร้อยละ 40 งานบริหารบุคคลร้อยละ 20 งานกิจการนักเรียนร้อยละ 20 งานการเงิน ร้อยละ 5 งานด้านอาคารสถานที่ร้อยละ 5 งานธุรการร้อยละ 5 และงาน อื่น ๆ ร้อยละ 5 (ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์. 2535 : 15)

ดังนั้น ผู้บริหารและครูอาจารย์ในโรงเรียน จึงควรจัดสิ่งต่าง ๆ ให้สมดุล เกื้อกูลส่งเสริมแก่กัน และที่สำคัญคือไม่เน้นงานด้านอื่น ๆ เพียงด้านหนึ่งหรือหลายด้านจนละเลยงานวิชาการ ทั้งนี้ เพราะข้อผูกพันของโรงเรียนที่มีต่อชุมชนและผู้ปกครองนักเรียนก็คือ ให้การศึกษาแก่เด็กให้มีคุณภาพ โดยจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ โรงเรียนใดจะมีมาตรฐาน มีคุณภาพดีเพียงใด คงไม่เน้นเฉพาะด้านบริเวณอาคารสถานที่ วัสดุ ครุภัณฑ์ อุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ เท่านั้น แต่ต้องรวมถึงงานอื่น ๆ โดยเฉพาะผลงานวิชาการเป็นสำคัญ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอ่างทอง บริหารจัดการศึกษาโดยยึดหลักการในการจัดระบบโครงสร้างและกระบวนการศึกษาตามมาตรา 9 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่กำหนดไว้ ได้แก่ การมีเอกภาพ ด้านนโยบายและมีความหลากหลายในการปฏิบัติโดยการใช้นโยบายหลักของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นกรอบแนวทางในการบริหารจัดการ พร้อมทั้งมีการติดตามตรวจสอบการปฏิบัติงานตามนโยบาย โดยให้ผู้ปฏิบัติมีอิสระที่จะเลือกปฏิบัติตามแนวทางที่เหมาะสมกับตนเองมีการกระจายอำนาจโดยกำหนดขอบเขตการกระจายอำนาจ การตัดสินใจให้แก่ผู้บริหารในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาในการกำกับ ดูแล สนับสนุนและส่งเสริมให้สถานศึกษามีอิสระในการกำหนดความต้องการ การดำเนินงานและการตัดสินใจเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ งานงบประมาณ งานบริหารงานบุคคลและงานบริหารทั่วไปภายใต้การกำหนดมาตรฐานคุณภาพการศึกษาและการจัดระบบการประกันคุณภาพการศึกษาทุกระดับ มีหลักการส่งเสริมมาตรฐาน

วิชาชีพและการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ในการบริหารจัดการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอ่างทองและสถานศึกษาในสังกัดในรูปแบบดังกล่าวข้างต้นมีความสอดคล้องกับแนวคิดในการบริหารการเปลี่ยนแปลง สำหรับปัญหาในการจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่กำลังประสบอยู่ในขณะนี้ ซึ่งได้สังเคราะห์ไว้ในแผนปฏิบัติการขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงการปฏิรูปการศึกษา คือ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอ่างทอง. 2550 : 1 - 12)

1. นักเรียนในระดับประถมศึกษามีปัญหาทักษะด้านการอ่านและการคิดวิเคราะห์อยู่ในระดับไม่น่าพอใจ

2. ผลการเรียนรู้ของนักเรียนมีความแตกต่างช่วงของคะแนนมาก นักเรียนเก่งมีน้อย นักเรียนในเกณฑ์ปานกลางและอ่อนมีมาก คะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับไม่ดีเท่าที่ควร

3. ผู้เรียนขาดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาในเรื่องการเป็นคนดี มีคุณธรรม

4. พฤติกรรมการสอนของครู ไม่ได้สอนอย่างเป็นกระบวนการ ไม่นำผลหลังการสอนมาปรับปรุงแก้ไข ขาดการพัฒนาการส่งต่อเชื่อมโยงแต่ละช่วงชั้นในเรื่องของคุณลักษณะเด็กที่ต้องการ

5. โรงเรียนขาดแหล่งเรียนรู้

นอกจากนี้สำนักงานเขตพื้นที่ศึกษาอ่างทอง ยังได้สรุปผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (NT) ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของจังหวัดอ่างทอง ระหว่างปีการศึกษา 2549 – 2550 คือ ปีการศึกษา 2549 ร้อยละคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย คิดเป็นร้อยละ 45.21 วิชาคณิตศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 39.67 วิชาวิทยาศาสตร์คิดเป็นร้อยละ 43.85 วิชาภาษาอังกฤษ คิดเป็นร้อยละ 31.98 และในปีการศึกษา 2550 ร้อยละคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย คิดเป็นร้อยละ 36.25 วิชาคณิตศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 45.92 วิชาวิทยาศาสตร์คิดเป็นร้อยละ 48.76 และวิชาภาษาอังกฤษ คิดเป็นร้อยละ 34.42

ผลการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอ่างทอง : รอบแรก (พ.ศ. 2545 – 2548) ซึ่งมีโรงเรียนในสังกัดจำนวน 168 แห่ง ได้มาตรฐาน 70 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 41.67 ไม่ได้มาตรฐาน 98 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 58.33

ในปีการศึกษา 2550 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอ่างทอง ได้ทำการสังเคราะห์ผลการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน : รอบที่ 2 ซึ่งมีโรงเรียนในสังกัดได้รับการประเมินแล้วจำนวน 69 โรงเรียน ผ่านเกณฑ์การประเมินจำนวน 63 โรงเรียน และไม่ผ่านเกณฑ์จำนวน 6 โรงเรียน

จากสภาพปัญหาของการจัดการศึกษาโดยเฉพาะด้านงานวิชาการที่สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาอ่างทอง ได้สังเคราะห์ไว้ในแผนปฏิบัติการการขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงการปฏิรูป การศึกษาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีการทดสอบ โดยใช้ข้อสอบมาตรฐาน หรือข้อสอบกลางที่กระทรวงศึกษาธิการจัดให้มีการสอบในภาพรวม ทั้งจังหวัดนั้น ผลการสอบไม่ถึงร้อยละ 50 ผลการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐาน ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของ ผู้บริหารมีอาชีพกับคุณภาพงานวิชาการตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาอ่างทอง เพราะผู้บริหารมีเป็นผู้ที่มีบทบาทและมีความสำคัญมากในการ จัดการศึกษา การบริหารงานด้านวิชาการให้เกิดคุณภาพได้นั้น ผู้บริหารจะต้องเป็นมืออาชีพและ เป็นผู้นำทางวิชาการ ซึ่งจะต้องเป็นผู้ที่มีวิสัยทัศน์ มีความซื่อสัตย์ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีบุคลิกภาพที่ดี ใช้หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วมและเป็นผู้ที่มีคุณธรรมจริยธรรมตลอดทั้ง จรรยาบรรณวิชาชีพ จึงจะนำไปสู่ความสำเร็จอย่างแท้จริงในการบริหารงานวิชาการให้มีคุณภาพ และจะส่งผลให้การจัดการศึกษาเป็นไปอย่างมีคุณภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพตามความคิดเห็นของผู้บริหาร สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอ่างทอง
2. เพื่อศึกษาคุณภาพงานวิชาการตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอ่างทอง
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพกับคุณภาพงาน วิชาการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอ่างทอง

ความสำคัญของการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้ทำให้ทราบถึงระดับคุณลักษณะความเป็นมืออาชีพของผู้บริหาร สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอ่างทอง ทราบผลการบริหารงานวิชาการว่ามีคุณภาพ มากน้อยเพียงใด และได้ข้อมูลความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพกับคุณภาพ งานวิชาการ ซึ่งสามารถนำข้อมูลไปพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาให้มีคุณลักษณะความเป็นมืออาชีพ และนำไปวางแผนการพัฒนาการบริหารงานวิชาการให้มีคุณภาพต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

1. หน่วยในการวิเคราะห์

คือ ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากลางตอน

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากลางตอน จำนวน 168 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากลางตอน จำนวน 117 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan (ยุทธพงษ์ กัษวรรณ. 2543 : 75-77)

3. ตัวแปรที่ศึกษา ประกอบด้วย

3.1 คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ ประกอบด้วย

- 3.1.1 ด้านวิสัยทัศน์
- 3.1.2 ด้านความซื่อสัตย์
- 3.1.3 ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
- 3.1.4 ด้านบุคลิกภาพที่ดี
- 3.1.5 ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม
- 3.1.6 ด้านคุณธรรมจริยธรรม

3.2 คุณภาพงานวิชาการ ประกอบด้วย

- 3.2.1 ด้านหลักสูตร
- 3.2.2 ด้านการจัดการเรียนการสอน
- 3.2.3 ด้านการนิเทศภายใน
- 3.2.4 ด้านการวัดผลประเมินผล

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพกับคุณภาพงานวิชาการตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากลางตอน โดยผู้วิจัยได้กรอบแนวคิดจากนักวิชาการและหน่วยงานทางการศึกษา รายละเอียดดังนี้

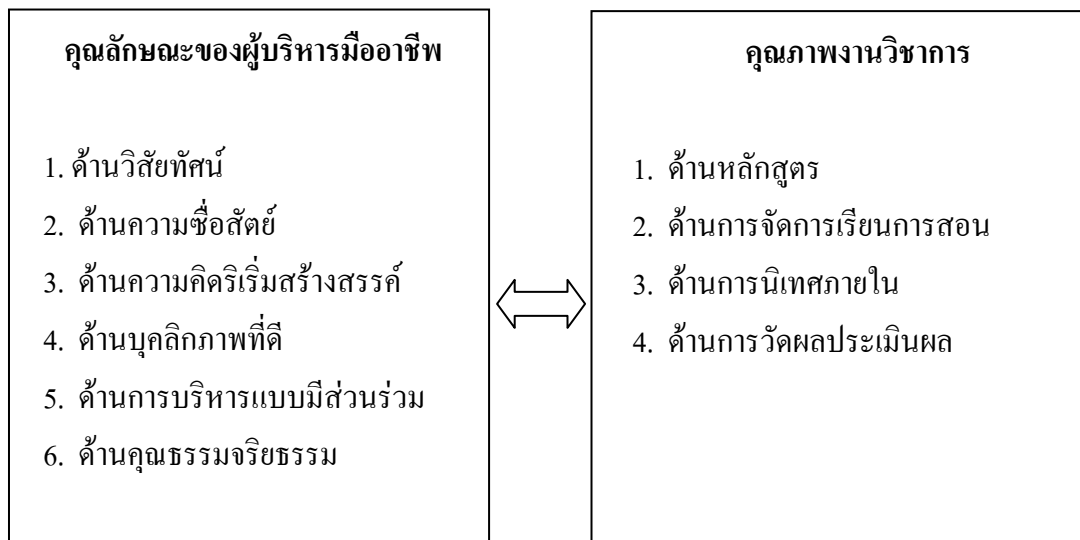
1. คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ โดยสังเคราะห์จากแนวคิดของธงชัย วงศ์ชัยสุวรรณ (2540 : 26 - 37) จำลอง นักพื่อน (2543 : 61 - 63) สุรศักดิ์ ปาเส (2543 : 70 - 75) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543 : 9 - 12) สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ และคณะ (2543 : 89 - 90)

สมชาย เทพแสง (2543 ก : 20 – 23) ถวิล อรัญเวช (2544 : 17 - 19) อุทัย เดชตานนท์ (2545 : 10) ชีระ
 บุญเจริญ (2548 : 17 - 20) ได้คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพที่สอดคล้องกันจำนวน 6 ด้าน
 ประกอบด้วย

- 1.1 ด้านวิสัยทัศน์
- 1.2 ด้านความซื่อสัตย์
- 1.3 ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
- 1.4 ด้านบุคลิกภาพที่ดี
- 1.5 ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม
- 1.6 ด้านคุณธรรมจริยธรรม

2. คุณภาพงานวิชาการ โดยสังเคราะห์ข้อบ่งชี้งานวิชาการเพื่อศึกษาคั้งนี้จาก กิติมา
 ปรีดีคิด (2532 : 57) บุญมี เณรยอด (2536 : 2) สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
 (2536 : 7) อุทัย บุญประเสริฐ (2538 : 82) ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535 : 3 - 4) สำนักงาน
 คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547 : 163) ได้ข้อบ่งชี้งานวิชาการที่สำคัญและสอดคล้องกัน
 จำนวน 4 ด้าน ประกอบด้วย

- 2.1 ด้านหลักสูตร
- 2.2 ด้านการจัดการเรียนการสอน
- 2.3 ด้านการนิเทศภายใน
- 2.4 ด้านการวัดผลประเมินผล



ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ หมายถึง ลักษณะส่วนตัวหรือพฤติกรรมที่แสดงออกมาและแสดงให้เห็นถึงความสามารถในการกำหนดเป้าหมายในการทำงาน กำหนดนโยบาย และวิธีการทำงานที่ชัดเจนสามารถบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยวัดจากความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอ่างทอง ด้วยแบบสอบถามประเภทมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ประกอบด้วย มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ตามหลักการของ ลิเคิร์ท ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยสอบวัดคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพจำนวน 6 ด้าน คือ

1.1 ด้านวิสัยทัศน์ หมายถึง คุณลักษณะของผู้บริหารที่มีความสามารถมองเห็นภาพในอนาคต และมีแนวทางที่จะแก้ไขปัญหาได้เป็นอย่างดี สามารถกำหนดกลยุทธ์ในการบริหารได้อย่างถูกต้องเหมาะสมกับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลงไป กำหนดทิศทางการบริหารสถานศึกษาที่สอดคล้องกับยุคสมัยชัดเจนมีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ เป็นผู้ริเริ่มแนวทางในการบริหารที่ท้าทายกับการเปลี่ยนแปลงและความเป็นนิติบุคคลของสถานศึกษา

1.2 ด้านความซื่อสัตย์ หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกของผู้บริหารโดยการประพฤติตนแบบตรงไปตรงมาไม่คิดคดผู้อื่น ร่วมมือร่วมใจกันทำงานด้วยความบริสุทธิ์ใจ มียินดีในความสำเร็จ

ของผู้อื่นโดยไม่คิดริษยาหรือกลั่นแกล้ง ไม่เอาเวลาทำงานในหน้าที่และอำนาจหน้าที่ไปใช้ทำประโยชน์ส่วนตัวและพวกพ้อง

1.3 ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ หมายถึง คุณลักษณะของผู้บริหารที่มีความสามารถในการคิดพลิกแพลงแก้ปัญหาต่าง ๆ ให้ลุล่วงด้วยดี มีความเป็นตัวของตัวเอง มีความคิดอิสระไม่ชอบตามอย่างใคร ตื่นตัวอยู่ตลอดเวลา มีความสามารถในการใช้สมาธิ พินิจพิเคราะห์ความคิดอย่างถี่ถ้วน ชอบเปิดรับประสบการณ์ใหม่ ๆ ชอบแสดงออกมากกว่าที่จะเก็บกดไว้ มองการณ์ไกล และมีความสามารถในการคิดหลายแง่หลายมุม

1.4 ด้านบุคลิกภาพที่ดี หมายถึง คุณลักษณะของผู้บริหารที่แสดงออกให้เห็นถึงความสุภาพเรียบร้อย กิริยามารยาทดี วาจาท่าทางที่แสดงออกเป็นเสน่ห์แก่ผู้พบเห็น สามารถปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมและสังคมได้ดีในทุกกาลเทศะ มีความสงบเสงี่ยม รู้จักอดกลั้น รู้จักบังคับใจตนเองเป็นตัวของตัวเอง กล้าคิด กล้าตัดสินใจ สามารถตัดสินใจได้อย่างฉับพลัน โดยไม่มีจิตใจรวนเร

1.5 ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม หมายถึง คุณลักษณะของผู้บริหารที่แสดงออกโดยการเปิดโอกาสให้สมาชิกทุกคนแสดงความคิดเห็นในการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานขององค์กร มีส่วนในการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ ร่วมแก้ปัญหาและร่วมรับผิดชอบโดยใช้ความเห็นพ้องต้องกันโดยใช้เสียงส่วนใหญ่เป็นหลักและมอบหมายงานให้ผู้ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติงานที่เหมาะสมกับความรู้ความสามารถ

1.6 ด้านคุณธรรมจริยธรรม หมายถึง คุณลักษณะของผู้บริหารที่แสดงออกให้เห็นถึงการตั้งมั่นอยู่บนพื้นฐานของความซื่อสัตย์สุจริต เป็นแบบอย่างที่ดีในการประพฤติปฏิบัติเพื่อให้ผู้ใต้บังคับบัญชาใช้เป็นแบบอย่างโดยไม่ใช้ตำแหน่งหน้าที่ในการแสวงหาผลประโยชน์ให้ตนเองไม่ว่าจะเป็นทางตรงหรือทางอ้อม มีความมุ่งมั่นในการบริหารเพื่อผลประโยชน์ของผู้เรียนเป็นสำคัญและไม่เอารัดเอาเปรียบหรือเห็นแก่ได้โดยไม่นึกถึงความเดือดร้อนของผู้อื่น

2. คุณภาพงานวิชาการ หมายถึง ระดับความสำเร็จของการดำเนินงานบริหารงานวิชาการตามขอบข่ายงานวิชาการจำนวน 4 ด้าน คือ 1) ด้านหลักสูตร 2) ด้านการจัดการเรียนการสอน 3) ด้านการนิเทศภายใน และ 4) ด้านการวัดผลประเมินผล โดยวัดจากความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากลาง ด้วยแบบสอบถามประเภทมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ประกอบด้วย มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ตามหลักการของ ลิเคิร์ท ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยสอบวัดคุณภาพงานวิชาการจำนวน 4 ด้าน คือ

2.1 ด้านหลักสูตร หมายถึง ระดับความสำเร็จของการดำเนินงานบริหารงานด้านหลักสูตรซึ่งประกอบด้วยการจัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นของสถานศึกษาได้สอดคล้องกับกรอบสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สอดคล้องกับความถนัดและความสนใจ

ของผู้เรียน ตลอดจนมีการศึกษาวิจัยพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาได้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงและสอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและมีการประเมินผลการใช้หลักสูตร มีการปรับปรุงสาระการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับท้องถิ่นให้ทันสมัยและเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง

2.2 ด้านการจัดการเรียนการสอน หมายถึง ระดับความสำเร็จของการดำเนินงานบริหารงานด้านการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีคุณภาพ ซึ่งประกอบด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญได้สอดคล้องกับความสนใจของผู้เรียน โดยมีความสัมพันธ์ เชื่อมโยง และบูรณาการกันทั้งภายในกลุ่มประสบการณ์และระหว่างกลุ่มประสบการณ์ มีการจัดสภาพแวดล้อม บรรยากาศเอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน มีแผนการจัดการเรียนรู้ครบถ้วนทุกชั้นทุกกลุ่มประสบการณ์ โดยครูผู้สอนเป็นผู้จัดทำเองและมีความพร้อมในด้านสถานที่ อุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้และห้องพิเศษเพื่อสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในกลุ่มประสบการณ์ต่างๆ

2.3 ด้านการนิเทศภายใน หมายถึง ระดับความสำเร็จของการดำเนินงานบริหารงานด้านการนิเทศภายในได้อย่างมีคุณภาพ ประกอบด้วยการนิเทศภายในที่มีการปฏิบัติอย่างเป็นระบบ มีขั้นตอนการปฏิบัติงานชัดเจนและต่อเนื่องมีบรรยากาศความเป็นประชาธิปไตย ยอมรับในความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ยอมรับในบทบาทหน้าที่ของผู้ร่วมงาน และภารกิจที่กำหนดร่วมกัน สามารถสร้างสรรค์และส่งเสริมให้บุคลากรในโรงเรียนทำงานด้วยความมั่นใจและภูมิใจในผลงาน สามารถสร้างความผูกพัน และความมั่นคงต่องานอาชีพ รวมทั้งความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง และสามารถพัฒนาและส่งเสริมวิชาชีพครู ให้มีความรู้สึภาคภูมิใจในการเป็นอาชีพที่ต้องใช้วิชาความรู้และความสามารถและสามารถที่จะพัฒนาได้

2.4 ด้านการวัดผลประเมินผล หมายถึง ระดับความสำเร็จของการดำเนินงานบริหารงานด้านการวัดผลประเมินผลได้อย่างมีคุณภาพประกอบด้วยมีการวัดผลประเมินผลที่เป็นไปอย่างเหมาะสม มีคุณภาพและประสิทธิภาพ ได้ผลการประเมินถูกต้องตามสภาพความรู้ความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียน สอดคล้องและครอบคลุมมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดในหลักสูตร มีการวัดผลประเมินผลการศึกษาด้วยวิธีการที่หลากหลายเหมาะสมกับสิ่งที่ต้องการวัด ธรรมชาติของวิชา และระดับช่วงชั้นของผู้เรียน มีการจัดการเป็นระบบและกระบวนการปฏิบัติงานที่มีคุณภาพ สามารถรองรับการประเมินภายในและการประเมินภายนอกตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาได้

3. ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้อำนวยการ โรงเรียนหรือผู้ปฏิบัติหน้าที่รักษาราชการแทนผู้อำนวยการ โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอ่างทอง

สมมติฐานการวิจัย

ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอ่างทองมีความคิดเห็นว่าคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพมีความสัมพันธ์กับคุณภาพงานวิชาการ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอ่างทอง ได้ทราบระดับคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ ซึ่งสามารถข้อมูลนำมาใช้สำหรับพัฒนาตนเองเพื่อให้มีคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพได้สูงขึ้น
2. ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอ่างทอง สามารถนำข้อมูลเกี่ยวกับคุณภาพงานวิชาการ มาใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการให้มีคุณภาพสูงขึ้น และเพื่อเป็นประโยชน์ในการจัดการศึกษาต่อไป